

„Tannhäuser“ Estonias. 9.9.30

Tegelikult juba avatud Estonia teatri „pidulik avamine“. R. Wagneri „Tannhäuseri“ esietendus.

Kõik pääsetähed müüdüd. Suur osa parteri meespublikut õhtuülikonnas, osa isegi frakis. Daamid siidis moeshurnaalide viimase sõna järele. Põhjal ka välisefindajad. Ei jää hiljaks ka riigivanem. Riigihümn orkestri ja koori poolt... ja algab Estonia ooperiteatri raskest lavastus — „Tannhäuser“.

Estonia teater on seega jõudnud täisvered R. Wagnerini. See on filmapaistev saavutus, ja mitte nurjunud.

Oieti on „Tannhäuseri“ peamotiivid hästi tuntud publikule kontsertidel sagedasti mängitud avamängu järele. Ettekanne mõjub kui pikem ja põhjalikum kohtamine vana tuttavaga.

„Tannhäuseri“ ideelise külje jästame siinkohal käsitamata, samuti ka küsimuse, kas R. Wagner liialt ei andnud järele malitsemale klerikaliismile ja tavaliisele maailmale, kui ta vanemas eas tegi ümber „materiasliferis“ kolmanda vaatuse, tuues lavale lõpupildiks Elisabeti surnuteha ja palverändajate koori.

„Tannhäuserit“ võib ja tuleb

mõista ilma kirikluse, kui võitlust ihadele, kirgedele andumise ja targe, aateliise, eneseohverdamise vahel filmapilksest ja puht meelelisest kõrgemalsetsevale, kui kottupõrget lihalise ja puhta, enastohverdava, „lunastava“, armastuse vahel. Selle inimliku võitluse arenemist ja nautimist ooperis rikub ja segab vaid liigne klerikaalne materialiseerimine laval. Mis jaoks, näiteks, Estonias tuulise lõpuks lavale mingi piiskopi tepp!

Ei saa öelda, et esimene pilt — Weenusmäe sifenus — oleks lavastusest õnnestunud. Segas liigne realism, piirjoonte teravus roosa värvide uputus. Weenusse ajame liialt lavastusele nihutamine andis publikule paraku vähe võimalust romantilisteks illusioonideks, kuigi najaadide ja graatiate poosid olid tihti üsna võluvad. Ei olnud küllaladajelt ebaratsionaalset, uimastavat.

Selle vastu oli õnnestunud teine pilt — Wartburgi org — oma karge toonidega, rahu ja puhisega. Kuid palverändajate koor esines otsekui häälesumbutaja all. Mis ei pääsenud mõjule. Mis jaoks sellane tagasihoidlikkus! Segas naudingut ka koori killustav vinda-wanda roimimine mäkke, mis ei sobi viisile, millesse sifendatud haruldane massiivsus ja otsejoonelisus. Dekoratsio-

tiivne külg peaks siin alistuma muusikalisele.

Peategelastest rahuldab kõige enam Wolfram — U. U t d e r. Sooviid kujult ja häälelt oli maatrakiv — B. G a n s e n. Raske ülesanne oli Tannhäuseril — R. O t s a l.

Üldiselt oleks soovitatav selgem diktsioon.

Mis Estonia lavastaja jäänud lavatehnika arengust, see on valgustamine. On küll olemas „taevas“, kuid pilved „langesid“ taevast mitu korda. Wolframi — U. Urderi laulu ajal ehatähest ilmus pilvede vahele mingi tuhm-roosa lapp, mingi komeet, kes pealegi ka ei tahtnud paigal püsida. Õnneks ei vaatanud U. Urder lauldes kordagi sinna poole.

Üldiselt võib aga „Tannhäuseriga“ rahule jääda, jilmas pidades Estonia lavajõudude võimet. On tehtud tööd. Spe.